

Довідка
про результати моніторингу вивчення стану викладання та
про рівень навчальних досягнень учнів з трудового навчання
в 5-10 класах Білоцерківської спеціальної школи № 19

Згідно з річним планом роботи Білоцерківської спеціальної школи №19 на 2023/2024 навчальний рік протягом березня вивчався стан викладання і рівень навчальних досягнень учнів з трудового навчання.

Мета: проаналізувати і узагальнити матеріали вивчення стану викладання та рівня навчальних досягнень учнів з трудового навчання шляхом

- вивчення рівня сформованості в учнів основних груп компетентностей з трудового навчання, передбачених державними стандартами загальної освіти;
- виявлення рівня знань, умінь, навичок учнів з трудового навчання;
- вивчення ефективності корекційної складової уроку;
- виконання навчальних програм;
- ознайомлення з системою роботи вчителів, науково-теоретичним рівнем викладання предмета;
- контроль за станом ведення шкільної документації;
- вивчення рівня матеріально-технічного забезпечення кабінетів.

Завдання: підготувати узагальнені пропозиції щодо відповідності нормативним вимогам та державним стандартам стану викладання та рівня навчальних досягнень учнів з трудового навчання.

У процесі вивчення було відвідано уроки з трудового навчання, проведено індивідуальні бесіди з учителями щодо питань удосконалення навчально-виховної та корекційної роботи; вивчено рівень навчальних досягнень учнів, ефективність формування проектно-технологічної й інформаційно-комунікаційної компетентностей, систему профорієнтаційної роботи; проаналізовано стан матеріально-технічного і навчально-методичного забезпечення викладання предмета, рівень використання наявної бази; перевірено шкільну документацію (календарні плани, класні журнали, журнали інструктажів з безпеки життєдіяльності), організацію позакласної роботи з предмета.

Трудове навчання в спеціальній школі для дітей з особливими освітніми потребами спрямоване на забезпечення підготовки учнів до самостійного виконання різних видів робіт в умовах підприємства та у власному побуті. Підготовка школярів до самостійного виконання різних видів робіт відбувається у процесі формування в учнів доступних технічних та технологічних знань з предмета; навчання прийомів праці (технології обробки та з'єднання деталей ручним і машинним способами).

Освітня галузь «Технологія» представлена в спеціальній школі №19 предметом «Трудове навчання».

У 2023/2024 навчальному році трудове навчання у 5-10 класах вивчається за такими навчальними програмами:

Навчальні програми для 5-9 (10) класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку «Трудове навчання: квітникарство» / Автор Чеботарьова О.В. – 2016.

Модельна навчальна програма «Технології (обслуговуюча праця)» для 5-6 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку / Автори: Дорошенко Н.М., Тороп К.С., Ярмола Н.А., Терещенко В.В., Швень Н.М.

«Трудове навчання: «Декоративно-ужиткове мистецтво». Навчальна програма (з варіативними модулями) для 5-9 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для розумово відсталих дітей / Автор Гаврюш В.О. – 2014 (сайт МОН України).

Програма «Трудове навчання: столярна справа». Адаптована програма для учнів 5-9 класів спеціальних загальноосвітніх шкіл для розумово відсталих дітей / Укладачі: Н.І. Жабська, В.В. Іщук, С.В. Кіча, О.Ф. Редзюк, Л.М. Свердлова - Біла Церква, 2014.

Якість шкільної освіти з трудового навчання безпосередньо залежить від кваліфікації вчителів. У навчальному закладі трудове навчання викладають 8 вчителів, усі мають вищу дефектологічну освіту.

Вищу кваліфікаційну категорію мають 5 учителів – Редзюк Олена Федорівна, стаж 17 років, Бусленко Олена Володимирівна, стаж роботи 35 років, Фареник Валентина Василівна, стаж роботи 17 років, Даниленко Микола Михайлович, стаж – 24 роки, Ковбасюк Світлана Петрівна, стаж – 22 роки. Перша та друга кваліфікаційні категорії присвоєні 3 учителям, а саме: Шараповій Олені Альвіанівні, стаж роботи 20 років, Статкевич Світлані Валеріївні, стаж – 5 років, Назаренко Оксана Сергіївна, стаж роботи 9 років.

Віковий склад вчителів:

- від 30 до 50 років – 4
- від 50 і більше років – 4

Усі вчителі добре ознайомлені з навчальними програмами, нормативними документами з питань освіти, методичними рекомендаціями щодо викладання трудового навчання у 2023/2024 навчальному році. Календарно-тематичне планування вчителів складено з врахуванням програмових вимог, визначені уроки узагальнення та повторення, у них передбачена необхідна кількість практичних та перевірних робіт. Наявна необхідна нормативно-правова документація, інструкції, критерії оцінювання навчальних досягнень учнів. Поурочні плани, складені вчителями, відповідають темі уроку календарного планування. Під час аналізу поурочних планів учителів простежується практичне спрямування навчального процесу, формування навичок самостійної роботи, використання резерву виховного навчання, диференційований й індивідуальний підхід та корекція особистості в процесі навчання. Вчителі ведуть плани згідно з методичними вимогами та рекомендаціями щодо складання і ведення поурочних планів – указують тему, номер уроку, мету (навчальну, розвивальну, корекційну, виховну), обладнання уроку. Структура уроку визначена відповідно до його типу, простежуються раціональні форми та методи, які використані вчителями протягом уроку. Класні журнали вчителі заповнюють відповідно до вимог щодо ведення шкільної документації, згідно з «Інструкцією з ведення класного журналу учнів 5-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів». Записи ведуться в усіх журналах українською мовою чітко й охайно; уроки записуються своєчасно, ведеться тематичний облік знань учнів, достатня накопиченість поточних оцінок упродовж року.

Педагоги постійно підвищують власний фаховий рівень шляхом курсової підготовки, у міжквартальний період – через обмін досвідом, участь у роботі шкільного та міського методичних об'єднань з актуальних питань теорії, методики і практики педагогічної діяльності, самоосвіту. Це сприяє неперервності професійної освіти, підвищенню теоретичної й методичної підготовки вчителів, розвитку творчості, запровадженню інноваційних педагогічних технологій навчання і виховання в практику діяльності вчителів трудового навчання.

Результати вивчення свідчать про те, що вчителі трудового навчання мають належний рівень науково-теоретичної підготовки, володіють методикою та специфікою викладання предмета дітям з особливими освітніми потребами.

Творчість вчителя та його майстерність визначається не тільки навченістю учнів на уроках, а й у позакласній та позашкільній роботі зі здібними дітьми.

Учні школи є постійними учасниками різноманітних шкільних та міських конкурсів, виставок, презентацій. Слід відмітити, що в майстерні для занять з обслуговуючої праці систематизовані дитячі роботи: проекти, аплікації, швейні вироби та вироби прикладного мистецтва (вишивка, в'язані вироби, м'які іграшки), роботи із бісеру, малюнки.

Проте необхідно вказати, що хоч в закладі все обладнання майстерень функціонує, але відчувається недостатнє забезпечення інструментами з викладання необхідних модулів, матеріали для проведення занять учителі інколи купують за власні кошти. Тому вчителям доводиться обирати варіативні модулі, виходячи із матеріального забезпечення.

Учителями трудового навчання забезпечено належний рівень викладання предмета, засвоєння учнями знань про об'єкти праці, види трудової діяльності, вони навчають учнів застосовувати отримані знання в практичній діяльності, використовують різноманітні форми роботи: групову, індивідуальну. Учителями освітній процес з трудового навчання організовано згідно з методичними рекомендаціями, проте необхідно більше уваги приділяти корекційній роботі з школярами, у яких інтелектуальна недостатність на рівні помірної розумової відсталості, вдосконалювати методику організації та проведення уроків з використанням інноваційних методик та технологій, працювати над виготовленням дидактичних матеріалів.

У процесі підготовки до уроків трудового навчання неабияку роль відіграє наочність, забезпечення дидактичними матеріалами з вивчення варіативних модулів - зразками виробів, моделей-аналогів, інструкційними, технологічними картками для проведення практичних робіт, додатковою літературою та демонстраційними матеріалами, що дає змогу на достатньому рівні сформувати знання та вміння учнів. Необхідно відмітити, що учителями здійснено належне дидактичне забезпечення з викладання обраних модулів, проте необхідно його постійно поновлювати й поповнювати.

Адміністрація школи здійснює постійний контроль за станом викладання трудового навчання шляхом вивчення документації, відвідування уроків, співбесід з учителями тощо, вивчення досвіду та системи роботи педагогічних працівників. Підсумки вивчення розглядаються на нарадах при директору, на педагогічних радах, методичних об'єднаннях.

У кабінеті обслуговуючої праці наявна посадова інструкція вчителя трудового навчання, затверджена директором школи 30.11.2020 року, календарно-тематичне та поурочне планування оформлене відповідно до чинних вимог, паспорт кабінету, акт-дозвіл на проведення занять, інструкції з безпеки життєдіяльності, журнал реєстрації інструктажів з безпеки життєдіяльності, план роботи кабінету, інструкції до виконання практичних робіт завірені директором школи.

У кабінеті є навчально-методична література, матеріали для вимірювання стандартів освіти (тести, завдання, тренувальні вправи, навчально-наочні посібники, таблиці, роздатковий матеріал, навчально-методичні комплекти: профорієнтаційні матеріали, методичні рекомендації, щодо викладання навчального предмета, тематика практичних робіт з предмета, творчі напрацювання учнів, робота зі здібними учнями).

У слюсарній (завідувач Даниленко Микола Михайлович) та столярній (завідувач Редзюк Олена Федорівна) майстернях наявні посадові інструкції вчителів трудового навчання, затверджені директором школи 30.11.2020 року, календарно-тематичне та поурочне планування оформлене відповідно до чинних вимог, паспорти майстерень, акти-дозволи на проведення занять, інструкції з безпеки життєдіяльності, журнали реєстрації інструктажів з безпеки життєдіяльності, плани роботи майстерень, інструкції до виконання практичних робіт завірені директором школи.

Матеріально-технічна база слюсарної та столярної майстерень для проведення уроків трудового навчання застаріла. Необхідно доукомплектувати й поновити інструменти та знаряддя праці.

Заслуговує на увагу система роботи вчителів-дефектологів, особливо, які працюють з дітками на педагогічному патронажі. Педагоги викладають навчальний предмет ясно, обґрунтовано, доступно, враховуючи логіку побудови навчального матеріалу, формують практичні навички, коригуючи індивідуальні особливості школярів. Учителі застосовують у власній педагогічній діяльності дидактичні, рольові ігри, проводить нестандартні уроки. Вони поєднують тему уроку з попередніми і наступними уроками, використовують міжпредметні зв'язки,

формують пізнавальні інтереси учнів, розвивають допитливість, уяву, творчість, використовуючи оптимальні форми і методи навчання, раціонально використовують наочність, технічні засоби навчання, роздатковий, дидактичний матеріал.

Вчителі-дефектологи вбачають основним завданням своєї діяльності підготовку школярів спеціальної школи до самообслуговування та трудової діяльності в різних сферах народного господарства. Це завдання повинно здійснюватись у процесі всієї навчально-виховної роботи школи, але особлива роль у його розв'язанні належить системі спеціальної роботи з трудового навчання, вихованні й профорієнтації учнів.

Результати навчальних досягнень учнів за I семестр та останнє тематичне оцінювання подано в порівняльній таблиці:

Рівень навчальних досягнень учнів із трудового навчання

№ п/п	Клас	Рівні навчальних досягнень за I семестр					
		початковий		середній		достатній	
		К-ть учнів	%	К-ть учнів	%	К-ть учнів	% кіл уч.
1.	5-А	2	20	8	80	0	0
2.	5-Б	9	60	6	40	0	0
3.	6-А	13	100	0	0	0	0
4.	6-Б	5	50	5	50	0	0
5.	6-В	4	40	6	60	0	0
6.	7-А	0	0	12	100	0	0
7.	7-Б	1	8	6	50	5	42
8.	8	6	67	3	33	0	0
9.	9	0	0	5	32	11	68
10.	10-А	0	0	2	23	7	77
11.	10-Б	0	0	2	18	9	82
	Разом	48	49	55	46	32	67

Висновки та рекомендації:

На уроках з трудового навчання вчителів Фареник Валентини Василівни, Мартиненко Алли Іванівни та Бусленко Олени Володимирівни 75% робочого часу займає практична робота, особливу увагу вони звертають під час індивідуальної роботи з учнями на використання спеціальної термінології та дотримання послідовності технологічних операцій.

Для проведення уроків трудового навчання на високому методичному рівні вчителям Даниленко М.М., Редзюк О.Ф., необхідно звернути увагу на раціональне використання кожної хвилини уроку, для мотивації навчальної діяльності доцільно використовувати більше цікавих фактів, інформації пізнавального характеру, матеріали з народознавства, українознавства, кросворди, загадки, презентації; при поясненні теми уроку обов'язково демонструвати зразки виробів та правильність виконання прийомів за допомогою схем, таблиць, інструкційних карток; розвивати вміння учнів працювати самостійно, але обов'язково корегувати правильність виконуваних операцій, аналізувати помилки учнів. Урок має показувати зв'язок у системі вчитель-учень, тому постійно необхідно використовувати розповіді, опитування, бесіди, активні методи навчання, щоб школярі привчалися до культури спілкування, культури поведінки, культури праці.

Учителям обов'язково акцентувати увагу та постійно слідкувати за дотриманням правил техніки безпеки і санітарно-гігієнічних вимог.

Також варто активізувати роботу зі здібними учнями, вести цілеспрямовану підготовку таких учнів до участі у предметних виставках, конкурсах. З метою активізації пізнавальної та трудової діяльності, необхідно постійно оновлювати виставкові експозиції виробами та творчими проектами школярів.

Учителям технічної праці продовжити роботу над створенням програмно-методичного забезпечення.

Заступник директора з навчально-виховної роботи

Олена ТАРГАНЕНКО